

SJÆLLANDSKE LIVREGIMENT SOLDATERFORENING

Motto:
Tapper og Tro

Stiftet den 25. november 1917.

www.soldater.dk/sjlr

Soldaterforeningerne er hæren bag hæren

Formand

Helmer Christensen
Toftevej 19, Lundforlund
4200 Slagelse
Tlf. 58584255
Mobil 40175664

Webmaster-2/Sekretær

Ejvind Friis Jensen
Agervej 2, Kvislemark
4262 Sandved
Tlf. 55444100
E-mail: efjen@get2net.dk

Næstformand

Hans Erik Bonde
H.P. Christensensvej 22
4180 Sorø
Tlf. 57832553
E-mail:
herab@mail1.stofanet.dk

Bestyrelsesmedlem

Palle Piil Jensen
Ribevej 20
4200 Slagelse
Tlf. 58532050

Mobil. 26235020

Kasserer

Per Küster
Karlemosevej 123 3.tv.
4600 Køge
Tlf. 25777465
E-mail: p.kuster@get2net.dk

14. Artilleriafdelings Polyteknikerbatterier ved Ringe 29. august 1943

AF: EJVIND FRIIS JENSEN

Fotograf Leif B. Knudsen, København (83 år) fortæller i november 2004 meget levende om sin soldatertid på Fyn ved 14 artilleriafdeling i 1943 sammen med Jørgen Teisen, Skælskør: (foto af teltlejren)

"Vi blev indkaldt som værnepligtige først i juli 1943 og skulle stille i en teltlejr (6 mands telte) i SØ delen af Ringe ved ægpakkeriet. Senere blev her fremstillet effekter til skolers legepladser. Grundet vores videregående uddannelse på Polyteknisk Lærestalt begyndte alle 130 mand på en grunduddannelse som befalingsmænd med henblik på senere uddannelse på kornetskole, hvorfra vi skulle udgå som sekondløjtnanter. Vi skød med 89 geværer, 20 mm maskinkanoner og 75 mm luftværnskanon. Vor tjenestetid skulle være 2 måneder hvert år i tre år, derefter Kornetskole."

Leif B. Knudsen med soldater-

Ringe teltlejr 1943. Jørgen Teisen er manden ved pilen

nummer 1168 husker godt den høje 1084 Jørgen Teisen, Skælskør. - Soldaterne blev meget fint modtaget af den lokale befolkning i Ringe. Hver familie "adopterede" nogle soldater, som blev helt forkælede i de private hjem, hvor de kunne komme, når de havde lyst. Man fulgte med i nyhederne fra BBC, London. Tyskerne strammede

i dagene op til 29. august kravene til den danske regering om bl.a. at indføre dødsstraf for sabotage og besiddelse af våben, men regeringen svarede nej til tyskernes ultimatum og gik af. Da man nu begyndte at frygte et tysk overfald på det danske militær, byggede man barrikader for enderne af lejrleden. Hertil benyttedes jernbanesveller

samt pigtråd, som lå på det nærliggende jernbaneterræn.

Kampen 29. august 1943

Søndag morgen 29. august i buldrende mørke og øsende regnvejropdagede vagterne kl. 04.10 nogle mistænkelige personer nærme sig lejren, hvorfor de to gange råbte: "Holdt, hvem der?" Der blev ikke svaret, og så blev der skudt mod dem, men patruljen trak sig tilbage, og lejren var nu omringet af en større styrke, som sendte en regn af kugler gennem lejren, hvorved flere tyskere på den modsatte side blev sårede. Vagten alarmerede straks vagtkommandøren, oversergent H.K.S.Nielsen, som øjeblikkelig alarmerede hele mandskabet. Det var allerede ved at gøre klar til kamp, idet alle kom hurtigt i tøjet, delvis liggende, da kuglerne fløj gennem teltdugen lige over hovedet på dem. En meget søvrig soldat slog øjnene op og spurgte, hvad det var for et spektakel. "Det er tyskerne!" brølede de andre. - "Nå, lyder det sådan?", sagde han roligt og lagde sig om på den anden side for at sove videre. Men straks råbte han: "Hva' !!!" og røg ud af sengen. Endelig blev der mulighed for at skyde tyskere. - Man havde fået en forholdsordre, som lød på, at forsvar skulle ydes mod irregulære styrker, men afdelingen havde tilføjet, at "man om natten kun igennem en vis kamp kunne skønne, hvorvidt et angreb blev foretaget af regulære styrker eller ikke, hvorfor det var pålagt afdelingen under sådanne forhold at kæmpe."

Efter ca. 20 minutter beordrede kaptajn K. Lindhardt skydningen indstillet, idet han formodede, at man stod overfor regulære tyske

styrker. På dansk side var menig 1057 såret ved håndbombsplinter i benet over knæet og menig 1194 ved skudsår gennem højre underben, og endelig fik reservehåndværker P. Hollænder en bombsplint i venstre skinneben. En dansk officer blev kaldt over til den tyske linie for at forhandle, idet

den tyske kommandant var blevet hårdt såret. Man enedes om at holde styrkerne adskilte og indhente forholdsordre, idet tyskerne havde ordre til at afvæbne lejren inden kl.05.00. Efter telefonisk henvendelse til afdelingen fik oberstløjtnant Gerstoft forbindelse med Krigsministeriet i København, som også mente, at det var bedst at holde styrkerne adskilte, og så ville man om kort tid få ordre derfra. Da man efter lang tids venten ikke kunne få forbindelse til hverken København eller Jyske Division, der året før måtte fortrække til Øerne bl. a. netop til Ringe, enedes man om at sende kaptajn Lindhardt og en tysk feldwebel til Odense i bil kl. 06.35. - Først kl. 08.00 vendte de tilbage med ordre fra general Knudtzon om, at man hverken måtte yde modstand mod tyskerne eller mod afvæbningen, og herefter aflevere våbnene på depotet. Det skete kl. 09.00. En hel del 89 geværer forsvandt dog i Ringe svømmebassin, hvorfra de siden blev fisket op af modstandsbevægelsen og benyttet i frihedskampen. Flere soldater sneg sig i de følgende dage ud og fjernede bundstykkerne fra deres maskinkanoner, hvorefter delene havnede i latrinen.

Ifølge den tyske kampberetning nåede kun halvdelen af deres styrke frem bestående af 2. og 4./Gren.A.Btl. 167 under kommando af oberstløjtnant Wolters, idet toget fra Nyborg med resten af styrken havde fået maskinskade. - Efter at oberstløjtnant Wolters blev hårdt såret, overtog løjtnant Fliescher kommandoen. Under kampen blev 5 andre tyskere hårdt såret og 20 lettere såret, delvis af deres egne kugler, da de skød tværs gennem den omringede teltlejr.

Krigsfanger

I en uge blev de danske soldater tilbageholdt som krigsfanger i teltlejren og bevogtet af de oprøvede 15-16 årige tyske "drengesoldater", som virkede meget nervøse. Efterhånden faldt de dog noget til ro, da beboerne i Ringe troppede op hver dag med lækker mad til de danske soldater og lidt rester faldt af til tyskerne. Det blev en yndet sport at gå ud i byen til læge eller tandlæge med en tysk vagtpost i hælene. Denne blev sat af ved havelågen, medens soldaten gik ind til sin "familie" og mæskede sig med erstatningskaffe og lagkage med rigtig flødeskum. En flink tysk feldwebel, en brygger fra Essen, tog deres breve med til posthuset og sendte dem udenom den tyske censur. - Foruden våben måtte soldaterne også aflevere deres fotoapparater, idet al fotografering af tyske installationer blev forbudt. Leif B.Knudsen blev kaldt ind i kaptajnens telt og spurgt, om han havde flere fotoapparater. Da Leif svarede, at han havde to, sagde kaptajnen: "Så aflever det ene og gem det andet." Derefter tog Leif et billede fra teltfligen, som kaptajnen havde klargjort, da Dannebrog sidste gang blev halet ned i lejren. Næste morgen da soldaterne blev læsset på lastbiler og kørt væk, stod flere Ringe beboere og tog afsked, med tårer i øjnene.

Soldaterne blev installeret på herregården Ulriksholm op imod Kerteminde på ubestemt tid. Efter kampen i Ringe fik man kun lov til

Et Kaj Munk digt

Opbygning af Last- & Varevogne

Med speciale indenfor:

- Lift
- Køl & frys
- Isolering
- Dekoration
- Presenninger

KNUD HANSEN

KNUD HANSEN SERVICE A/S
SÆKKO PRESENNING A/S
TLF. 73 30 25 00

THOMAS JULL OLSEN
LØNGGÅRDENS GRUSGRAV &
VOGNMANDSFORRETNING -
SORØ CONTAINERTRANSPORT

Løngvej 14 • 4180 Sorø
Telefon: 5783 1854
Telefax: 5782 1854
www.tjo.dk • tjo@tjo.dk

KJÆRSGAARD
GARDINER

- ★ GARDINER
- ★ RULLEGARDINER
- ★ MARKISER
- ★ PERSIENNER

58 52 63 61
Mobil 40 31 63 61

v./ Jørgen Gaifort
Smedegade 5 4200 Slagelse

at skrive eet postkort, hvorpå der stod, at man havde det godt. På Ulriksholm fik Leif oprettet et postkontor. Da frimærker ikke kunne fremskaffes, gik han selv i gang med at tegne mærker på kort, der efter censur blev afleveret til det danske postvæsen (Kølstrup posthus), som med stor velvilje sendte alle kort til de forskellige modtagere.

Man havde i begyndelsen mulighed for at købe cigaretter til 4 øre pr. stk, så der blev nogen murren i geledet, da prisen blev sat op til 6 øre.

Den planlagte deportation

De internerede soldater var meget spændte på, hvad fremtiden ville bringe. På øverste tysk plan opstod der også i løbet af september 1943 en heftig strid herom. Chefen for Waffen-SS Heinrich Himmler havde af Hitler fået ordre til at bringe 4000 af de internerede danske soldater til Tyskland, hvor de i SS-lejre skulle uddannes. I et kodet telegram med et hemmeligt rigsansliggende til det Tyske Riges befuldmægtigede i Danmark Dr. Werner Best meddeles, at 4000 danske rekrutter skulle skoles i nærheden af den germanske SS-division i Tyskland direkte under Hitlers kommando i håb om, at en stor del af dem så kunne gøre tjeneste i SS. De resterende 8000 danske soldater kunne så hjemsendes lidt efter lidt. - Man sendte chefen for "Germanische Leitstelle" i SS-Hauptamt, Dr. Franz Riedweg til København, for der at træffe de fornødne forberedelser. Dr. Werner Best havde i forvejen i skarpe vendinger protesteret mod Himmlers planer overfor det tyske udenrigsministerium. Nu havde han held til at overbevise Dr. Riedweg om, at danske bønder ville blive så forbitrede over, at deres sønner skulle deporteres til et fremmed land, at de ville indlede et landbrugsproduktionsstop, strejker ville bryde ud over hele landet, og det kunne udløse et oprør. Desuden var det af største vigtighed, at der var nogenlunde rolige forhold i Danmark for at sikre forbindelseslinien til de tyske tropper i Norge. Werner Best og Franz Riedweg fik i fællesskab formuleret et telegram, som fik Himmler til at afstå fra sine

skøre planer med de danske soldater. Først i oktober forsøgte tyskerne at arrestere alle jøder i Danmark og sende dem til tyske KZ-lejre. Samtidig begyndte man at frigive de danske internerede soldater, nogle få ad gangen, men forinden måtte de først skrive under på, at de ikke ville foretage sig noget mod den tyske Værnemagt.

Hjemsendelse

Alle gik dog ind i de illegale, militære ventegrupper (O-grupperne) i modstandsbevægelsen. Studierne blev genoptaget på Polyteknisk Lærestalt, ligesom den militære uddannelse blev vedligeholdt ved skydning i skolens kælder. Da tyskerne nu havde indført dødsstraf for besiddelse af våben og sprængstof, stillede man vagter i vinduerne ud mod gaden. De advarede så skytterne i kælderen pr. telefon, så snart der var tyskere i sigte i hele gadens længde. Ligeledes meldte de klar til skydning, så snart tyskerne var væk.

I 1942 fik Leif tegnet en skitse til Kaj Munks opråb om et samlet Norden. Den blev trykt i bladet "Polyteknikeren" (bemærk studenterhuerne). Derefter blev trykt 50.000 postkort, hvoraf ca. 2000 blev sendt til Sverige og England, og en masse spredt ud over det ganske land til stor forbitrelse for tyskerne og deres medløbere, som betegnede kortet som "DEN STØRSTE HÅN MOD DET STORTYSKE RIGE." - Kaj Munk sendte et kort tilbage med påskriften "BRAVO - KM."

Det danske politi dukkede også op på deres tegnestue, hvor alle pakkede kort til forsendelse. 430 stk. blev konfiskeret i Leif B. Knudsens skab, hvorefter man kiggede rundt til alle, der stod og pakkede og sagde til afsked med store smil: "God arbejdslyst!" Leif og en hjælper blev afhørt på Politigården og sendt hjem igen med den besked, at sagen skulle videre til "højeste sted", så alle var lidt urolige, men de klarede sig igennem resten af krigen. Man udførte diverse opgaver såsom sabotage og hjælp ved oprydningen ved den franske skole på Frederiksberg efter det engelske bombeangreb den 21. marts 1945.

Leif B. Knudsen giver en lille pige sin autograf i Kastrup lufthavn maj 1945

Befrielsen

Ved tyskernes kapitulation den 5. maj 1945 stillede ca. 250 polyteknikere ved Helsingør havn iklædt kedeldragt og bevæbnet med Husquarna maskinpistol. Her dannede de et brohoved til sikring af "Den danske Brigades" overførsel fra Sverige til Danmark. 150 mand bevogtede Kastrup Lufthavn samt 3-4000 afvæbnede tyskere. Samme dag modtoges chefen for den Engelske Militærmission i Danmark General Dewing, som med de første engelske tropper kom til Kastrup gennem en kolonne af polyteknikere fra Ringe. Den 12. maj var polyteknikerne stillet op som æresvagt langs Tivoli ved Feltmarskal Montgomerys triumftog gennem København.

Tiden efter

Efter krigen erfarede Leif B. Knudsen, at hans fætter var mellem de politifolk, som tyskerne arresterede 19. september 1944 på Politigården. I forvirringen fandt han på et kontor en sagsmappe med Leifs navn på. Den fik han straks smuglet ned i fyret, hvorved han måske sparede ham for mange lidelser, da tyskerne overtog de politimæssige opgaver i landet. I alt 19 polyteknikere blev dræbt under krigen. -

Da nye soldater blev indkaldt efter besættelsen, meddeltes at

polyteknikernes tid med forberedelser og aktioner til selve den tyske kapitulation blev at betragte som færdig udstået soldatertid for deres vedkommende. Det var jo meget godt, men alle følte, at de ligesom ikke fik afsluttet soldatertiden, idet de blev sendt hjem fra deres bevogtningsopgaver flere forskellige steder i maj-juni 1945. Der blev ingen hjemsendelsesfest, som alle andre soldater har det. Man fik aldrig taget rigtig afsked med kammeraterne.

50 år efter

Bl.a. af den grund ville Leif B. Knudsen prøve at afbøde lidt af det savn ved at samle alle til 50 års sammenkomst den 29. august 1993. Efter et stort detektivarbejde fik han i sommeren 1993 fundet adresser på 130 af sine gamle soldaterkammerater, delvis gennem Ingeniør-Foreningens Jubilæumsbog. De 30 var afgået ved døden, men 70 mand mødte op den 29. august 1993 til et hjerteligt gensyn i Ringe. Her stillede man op under kommando af en af deres gamle befalingsmænd, oversergent Leif Nygaard, og rettede ind til højre. På kommandoen "SE LIGE UD!" var alle skonæser rettet ind som efter en lineal, og alle rygge var ranke. Selvom alle var 70 år eller mere sad den militære indlæring stadig i ryggraden. Kolonnen marcherede gennem den flagsmykkede by med Odense Politiets og Hjemmeværnets 35 mands musikkorps i front efterfulgt af 5 foreningsfaner og et 10 mands detachment af soldater fra artilleriafdelingen i Varde hen til Sportscentrets store kolde bord, hvor alle med stolthed kunne mindes den tid, hvor de med livet som indsats var med at forsvare hærens ære og være med til at genvinde Danmarks frihed.

Den 29. august 2003 mødtes flere af de gamle kammerater igen på 60 årsdagen i Ryvangen som veteraner, og Dannebrog blev hejst for første gang på den nye flagstang i Mindelunden.

Kilder:

Fotograf Leif B. Knudsens mundtlige og skriftlige beretning.
Bogen: "Endelig - 29. august

1943, som vi oplevede den" ved H.P. Barfod (1978).

Den tyske kampberetning for 29. august 1943 om afvæbning af dansk hær og flåde.

"Den tyske politik i Danmark" ved Dr. Werner Best (1981)

"Ræthinge-Posten" 1993, årsskrift for Ringe Museums- og lokalhistoriske forening.

F O V - Nyhedsbrev juli 1993.

Fyns Amts Avis 15. maj 1993 og 29. august 2003.

Politiken 28. august 1993.

Berlingske Tidende 30. august 2003.

Tillykke!

70 år

2/3 Hans M. Nielsen, årg. 1955
Degnestien
4571 Grevinge

70 år

14/3 Bent Heidelberg, årg. 1955
Holmstrupvej 81
4200 Slagelse

60 år

21/3 Søren Englev, årg. 1964
Baggesensgade
4200 Slagelse

50 år

25/3 Gunner L.F. Nielsen, årg. 1975
Nyvej 1a
4270 Høng

70 år

28/3 Bent Nielsen, årg. 1955
Søborg Park 16
2860 Søborg

50 år

30/3 Birger Grevy, årg. 1955
Jersie Kystvej 5
2680 Solrød Strand